

Кейт Демід

Біль моря

... Вже 13 років минуло з того часу, як зник мій батько. Усе моє життя він був у від'їздах — він моряк. І ось 13 років тому він знову пішов у море. Відтоді — жодної звістки.

Після зникнення батька мати захворіла... Занедужала, втратила сенс життя... Я був її єдиною розрадою...

Але ось мені вже двадцятий рік йде. І мені час «летіти з гнізда» — іти своєю дорогою... А як важко залишити хвору матір. Що коли з моїм від'їздом вона втратить сенс життя, а що буде потім зі мною, якщо я втрачу ще й матір?

Зі зникненням батька я на довгі 5 років закрився у собі... Змиритися з тим, що поруч більше немає того чоловіка, що виховував мене, я не міг... Важко було і мені, й матері, задля мене вона трималася, задля мене жила... Але не довго вона протрималась — захворіла... І тоді вже моя черга було бути сином. Вісім років вона трималася за життя... Але всі діти рано чи пізно залишають рідне гніздо...

І ось вже я стою на порозі дорослого життя. Якщо я зараз вийду за поріг цього дому, то вже ніколи не повернусь... Мати через біль

посміхається мені услід... А я роблю крок і залишаю її та мій рідний дім позаду...

* * *

Моя мати знову залишилась сама... Спочатку — батько, тепер — я...

У своєму новому будинку я нещасливий: цей будинок я придбав у одного старого шкіпера, усе у цьому будинку нагадує про море, а море нагадує про батька... Як боляче про нього згадувати: про те, з якою тугою ми відпускали його в море, і з яким щастям і любов'ю його зустрічали. А тепер я його не бачу, лежу на ліжку в своєму будинку, дивлюся на картину.

На картині море, а на його хвилях — вітрильник. Назва вітрильника — «Перлина»...

— «Перлина», «Перлина», — все крутиться в моїй голові...

Я згадав!!! Це не можливо... збіг... як на цій картині з'явився вітрильник мого батька??? Дурість... Але це — зачіпка... Потрібно в'яснити чому той моряк, в якого я придбав цей дім, залишив картину. Я з'ясую.

* * *

Сиджу навпроти старого моряка і не знаю, як

почати розмову, як запитати те, що мене хвилює? Я вирішив не ходити навколо справи, як то кажуть «наглість — друге щастя»:

— Я хотів запитати про картину, що в спальні на стіні...

— О, моя «Перлина»... — сказав моряк на ім'я Білл.

— Ваша?

— Я ходив на ній... і звертайся до мене на «Ти»!

Це не можливо... Як?.. Невже такий збіг?

Можливо вони знайомі, але якщо він тут, то мій батько мав би повернутися, до Нас... А якщо саме Ми стали причиною того, що він не повернувся, якщо він не любить Нас більше... Ні, не потрібно було звертатися з цією дурнею до моряка Білла... Краще було думати, що він помер, зник... Який я злий, гнів, усі ці почуття... Але ж я вже прийшов...

— Білле, розкажи про свій останній вихід у море.

— О синку... Це було 13 років тому. То був 1992 рік... Ми повинні були перетнути Індійський океан... Це немало б зайняти багато часу... — Білл затих... — Синку, як там тебе?

— Марк.

— Марку, я — старий і згадувати не дуже то й хочеться...

Ця відповідь мене дещо насторожила, хоча я б теж не хотів розповідати незнайомцю про своє життя. Ми з Білом вже допивали каву і час був пізній, мені потрібно йти. І я не збирався вибивати з Біла те, про що він говорити не хотів.

— Ну що, Білле, якщо буде бажання згадати, ти це... ем... — заходь в гості. А я вже піду, — і я розумію, що прозвучало це якось не дуже чемно... Але мені було байдуже...

— Угу... — відповідь моряка була ще байдужіша, ніж я очікував.

Я вийшов з будинку Білла й зрозумів, що в його оселі не було нічого, пов'язаного з морем. Моряк без моря... Ця думка не давала мені спокою...

* * *

Вдома я довго не міг заснути: все думав про те, що корабель батька повернувся, а він — ні... Все думав, як тоді, 1992 року, він пішов у плавання і не повернувся... І те, що моряк не хоче згадувати. А можливо я накручую себе... На годиннику — 23–30, потрібно лягати спати... І тільки встиг я подумати, як відразу заснув...

Прокинувся я від грози і стуку у двері, на годиннику — 4-54. Кого принесло в таку пору??? Я спустився по сходах донизу, до дверей, відкрив — і

втратив здатність розмовляти... Через кілька хвилин я промовив:

— Білл??? — жестом запросив у дім.

— Чому ти цікавився «Перлиною», — щойно зайшовши, запитав Білл.

— На цьому кораблі ходив мій батько, його ім'я — Карл Макфіл... — не встиг я договорити, як обличчя моряка різко змінилося.

— Макфіл? Карл? Твій батько? — останню фразу він промовив з жахливою втомою та гіркотою у голосі... — Ходімо, ти пригостиш мене кавою, а я тобі розповім усе, що знаю і все, що пригадаю...

І хоча час був не для кави, я не заперечив...

Кава заварена, ми мовчки сидимо навпроти один одного. Білл бере до рук чашку, робить ковток і починає розповідь.

— Твій батько ходив у море протягом двадцяти років, він був не тільки гарним моряком, а й чудовим чоловіком. Коли я прийшов до них на судно, усі скептично віднесли до мене... Я був старший твого батька за віком, але досвіду роботи в мене не було... Твій батько взяв мене під опіку, ми стали друзями, і 13 років тому у нашу з ним останню подорож він мені розповів, що після того, як він повернеться додому, до родини, він піде у відставку...

— У відставку? — перебив я Білла. — Але

чому тоді він не повернувся?

— Ти молодий і нетерплячий, але дослухай історію до кінця, ти все зрозумієш, — і він продовжив. — Ця подорож повинна була стати останньою у його кар'єрі...

Білл на кілька хвилин замовк, я не сказав за ці кілька хвилин жодного слова...

— Але щось пішло не так, — продовжив Білл. — В морі згустився туман, та ще й такий, що якщо ти витягнеш руку перед собою — не побачиш власних пальців. Ми збавили хід... Попереду розпізнали сушу... Це був острів... Але як він там опинився, ні- хто й гадки не мав: на мапі він не позначений, і з курсу ми не збивалися, цей острів був дещо дивним і міг стати проривом у науці. Уяви: знайти острів, бути першою людиною, що ступила на ці землі. Як я вже казав, хід ми збавили, а до острова причалили надто швидко... Склалося враження, наче він сам рухався нам назустріч, — і знову в розмові Білла пауза, а в його очах — страх.

Але він продовжує:

— Біля цього острова ми вирішили зостатися, допоки туман не розсіється. Це й було нашою помилкою. На караулі лишилося два хлопці, що їх називали Джой і Рой, два брати, схожі як дві краплі води. Я від втоми швидко заснув. А далі все як у тумані: прокинувся від крику, побачив метушню навкруги, і Карл... Він хотів пояснити мені, але від

страху я нічого не зрозумів. Через декілька хвилин розум прояснився, і я зрозумів, що крик доносився з острова. Туман розсіявся і ми побачили, що той острів за розміром не такий вже й великий — одна скеля і декілька дерев. Капітан запитав, хто піде й перевірить острів. Добровольцем визвався твій батько. Майже шість годин його не було... Ми відправилися на пошуки... Увесь острів обійшли за дві години і не знайшли його... Ми вирубали всі дерева й кущі, щоб знайти товариша, але марно... Його ніде не було... Після зникнення Карла багато хто пішов із судна, я — у тому числі.

Білл замовк. Я втратив здатність розмовляти, в мене був шок... Як вони могли відпустити його одного? Чому вони його не знайшли? І головне — як він зник? На всі ці питання я хочу почути відповідь, знайти відповідь, а для цього мені потрібно в море... В море... Я на довгі 13 років втратив батька, й не віриться, що на березі знайду відповідь. Але я готовий спробувати.

— Білле, відведи мене до «Перлини».

— Ти схожий на свого батька... Імпульсивний, готовий вхопитися за єдину зачіпку. Це згубить тебе...

— Білле, відведи мене до «Перлини», ти мене чуєш?

В очах Біла був туман, мені здалося що тілом він тут, а думками — вже далеко.

— Марку, я вже старий, але знаючи твого батька і розуміючи, що ти такий як він, я знаю, що побачивши вітрильник, ти захочеш ризикнути... Захочеш знайти острів і батька. Я не зможу піти з тобою у море, я старий, пішовши під вітрилом, я вже не повернусь, загину в морі.

Я розумів, що слова моряка були чистою правдою.

— Білле, ти мене зрозумій, це — шанс, це — можливість... 13 років я не знав нічого. В мене було безліч думок, я ледь не змирився з тим, що його більше не побачу.

— Марку! Ти не розумієш: зник не тільки твій батько, зник чоловік твоєї матері і мій друг. Це було жахливо... Той крик... І та тиша, що стояла на острові після зникнення твого батька... Я не можу тобі допомогти... — Білл встав із-за столу, не допивши своєї кави, й пішов у бік зачинених дверей... Відчинив й вийшов у грозу...

* * *

На вулиці сходить сонце, а я все ще сиджу перед двома напівпорожніми чашками і думаю: в мене з'явився шанс зрозуміти, де мій батько. Як і чому він не повернувся з того острову і чи існував той острів взагалі? Можливо, в Біла геть дах поїхав??? Можливо, він від старості утратив

здоровий глузд і вигадав все це? Але його очі... страх у тих очах... жах, що залишив слід у пам'яті. Усі ці думки мене стомили, потрібно виспатися. Не встиг я подумати, як мої очі почали закриватися, я піднявся до спальні, ліг і відразу заснув.

* * *

Після відпочинку вся ця історія здавалася сном і лише дві чашки з недопитою кавою нагадували про те, що це справді відбулося, що це мені не наснилося. Я овдягаю чисту сорочку і йду на узбережжя, вперше з того часу як зник батько... Я не знаю навіщо, але я туди йду.

* * *

Бризки води, темні хвилі і двоє чоловіків на причалі, що вдивляються в горизонт... І Білл... Що він тут робить? Куди йде? Знову збіг? Білл прямує до двох чоловіків, він не помічає мене, хоч проходить у кількох метрах від мене. Чоловіки, побачивши Білла, підвилися з причалу й пішли у його бік... Схожі, дуже схожі... І мені відразу пригадалась історія Білла: Джой і Рой — близнюки...

Їх розмови не чую, але стою як вкопаний. Один з близнюків помічає, що я зацікавився ними.

Білл повертається до мене обличчям, рукою кличе до них, а в моєму серці промайнуло безліч незрозумілих почуттів. Я роблю декілька десятків кроків у їх бік, а якщо точніше — то 127. Від хвилювання я й сам не помітив, як поражував їх.

— Марку, знайомся, це Джой і Рой.

За ці декілька зустрічей я помітив, що Білл ще жодного разу не привітався.

— Білле, Джоє, Роє, — я привітався з кожним з них, потис руки. — Я — Марк Макфіл.

— Це він, — сказав Рой.

Зблизька вони вже не здавалися такими схожими: у Роя були широченні плечі й темне волосся, у Джоя — волосся світле й риси обличчя більш тонкі, жіночніші, якщо так можна сказати. Але плечі його були ще ширші, ніж у Роя. Я не був ніколи кістлявим, не був і пухким, в мене спортивна статура... Але на їх фоні я відчув себе комахою...

— Я його впізнав, ці очі, ця статура, й це відчуття сили духу в ньому. Така сила була в його батька... — продовжив Рой.

Тим часом своїми великими очима мене роздивлявся Джой.

— Марку, я знав, що тут тебе зустріну, — перебив Білл.

— Я вперше тут за 13 років, — сам не знаю, чому я це сказав.

— Я приходжу сюди кожен день з того часу,

як пішов з команди, — з неймовірною гіркотою у голосі промовив Білл. — У морі я відпочивав душею й тілом, море стало моїм сенсом, але після того інциденту я не зміг повернутися у море, не хотів ще раз щось подібне пережити...

Я стояв і мовчав, в мене не було слів, я не знав, що сказати, я мовчки дивився на хвилі, була така тиша... Мені необхідно щось сказати...

— Чому ти ніколи не вітаєшся? — Це була найневдаліша репліка. Чому я це запитав?

Джой і Рой переглянулись... Я щось не те запитав.

— Розумієш, Марку, я — сирота... У нас не було звички вітатися, ми жили в дитячому будинку, ми були родиною. У 18 я пішов з дитячого будинку і зустрів дівчину, я закохався в неї, вона навчила мене вітатися, а трохи згодом померла... Наступною людиною, з якою я вітався. був твій батько і він зник. І я не хочу більше цього... Хоча я розумію, що це не має жодного відношення, але... — Білл не продовжив, а я пожалкував, що запитав.

Наше мовчання порушив Джой, його бас роздався, наче грім серед ясного неба.

— Я картаю себе за те, що сталося. Там є й наша вина... Ми підняли паніку і відпустили твого батька одного, — і мені знову нічого було сказати, я знову промовчав.

А Джой продовжив:

— Я хочу тобі допомогти... Білл розповів про вашу розмову... Якщо ти вирішив йти у море, то я з братом послідую за тобою.

Знову в мене не має слів, але я повинен щось сказати.

— Дякую, хлопці. Для мене це дуже важливо.

Я й не помітив, як Білл віддалився від нас. Але зараз я дивлюся йому у слід... Він йде... Я прощаюсь із хлопцями і йду у бік свого дому.

* * *

По дорозі додому я думав, коли саме Білл пішов від нас і чому саме пішов... А найбільше дивуюсь тому, що мене це цікавить... Невже за кілька зустрічей я зміг прив'язатися до цього старого? Проходячи повз кафе, я зрозумів, що вже два дні, окрім кави, нічого не їв... Тільки я про це подумав, як у животі пішов спазм, що означає те, що поїсти все ж необхідно. Я зайшов до кафетерію і замовив морепродукти... Усе моє життя пов'язане з морем, і ось я замовляю морепродукти.

* * *

Ситим я вийшов з кафетерію і попрямував додому, але не до себе, а до Білла. Я йшов з ціллю

повідомити, а точніше — вмовити моряка ще раз піти у море... Підходячи до дверей Білла, я зупинився... Ось я стою перед дверима будинку, де живе людина, що за кілька днів стала для мене другом. Так, другом, але не тим, що з ним гуляють чи розмовляють, а тим, що йому довіряють, і тим, за якого хвилюєшся ти... Я зрозумів, що моє прохання для нього надто серйозне, але я повинен спробувати... І я стукаю у двері. Двері відчиняє Білл і, дещо відступивши у сторону, запрошує мене у дім. Я увійшов, пройшов по довгому коридору, зайшов у вітальню і сів на диван, розглядаючи обличчя Білла.

— Я вирішив, що хочу спробувати, — сказав я, — ти потрібен нам, щоб знайти острів.

Я не продовжував тому, що побачив обличчя моряка: знову цей туман на очах і страх на обличчі, і тому я змовк.

— Я не можу, не хочу, я не піду за тобою, Марку... Пробач, хлопче, але ні...

Ці слова мене не здивували, я очікував почути їх... Але я повинен був спробувати.

— Я не сумнівався у цій відповіді, до зустрічі, Білле.

Я направився до виходу.

* * *

Дорогою додому я був невимовно злий. Хоч і до кінця сам не розумію, чому я злюсь? Невже я сподівався на підтримку людини, яку ледь-ледь знаю? Чому я взагалі пропоную людині, яка лишила мого батька на вірну гибель, піти зі мною у море? А якщо зі мною щось трапиться, чи подадуть руку допомоги майже незнайомі чоловіки? І що буде з матір'ю, коли вона дізнається, що її син пішов у море? А що з нею буде, якщо я не повернусь?

Я зупинився перед дверима будинку матері, перед будинком, в якому я зростав. Я був майже готовий до цієї розмови, але перед будинком передумав... Не міг я сказати їй цього, не міг наразити серце матері на такий шок, тому вирішив не говорити їй про свої плани. Потім коли повернусь, якщо повернусь, я обов'язково все розповім. А допоки я пішов у бік власного будинку.

* * *

Вже вдома я зрозумів, що гадки не маю, що потрібно із собою взяти у плавання. Тому найрозумнішою думкою у моїй голові на той час був перепочинок. Я ліг у ліжко й хотів було заснути, але не судилося... Я все думав, гадав, Джой... Рой... і я... Замало для подорожі на кораблі, необхідні ще люди, необхідно звернутися до братів, я певен — вони знайдуть бажаних, а я

оплачу їх бажання, це буде завтра, а сьогодні — тільки відпочинок.

* * *

Наступного дня в мене не було жодного бажання щось робити. Я з неймовірними труднощами піднявся з ліжка, дійшов до ванної кімнати... Прохолодні краплі води вмить привели мене до тями. Я хутко одягнувся, випив кави й майже вибіг з будинку у бік причалу. Я ні на мить не сумнівався у тому, що побачу там двох кремезних братів, я не сумнівався й в тому, що вони чекатимуть на мене... Стоячи на березі моря, я чекав, чекав й сам не знав, чого чекаю... Але мені хотілось просто стояти і вдивлятися у воду, а поруч у воду вдивлялися й Джой... Я перервав тишу:

— Джоє, я не знаю, що сказати, точніше не знаю, як сказати те, що крутиться в мене на язиці... Я хочу знайти батька, я хочу, щоб ти з братом були поруч у цій подорожі. — Я не встиг договорити, як мене перебили.

— Завтра ми з братом виходимо в море, ти можеш вийти з нами на пошуки твого батька... Але нам потрібна команда, у таку подорож не можна йти не підготовленими.

— Знайди команду, пообіцяй їм винагороду, я готовий на будь-які витрати заради цієї подорожі...